

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Физика 8*, Уџбеник за осми разред основне школе, на русинском језику и писму, ауторке Марине Радојевић, издавача Клет д.о.о. (Klett d. o. o.) Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Физика 8*, Уџбеник за осми разред основне школе превод уџбеника исте ауторке, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Клет, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00256/2020-07 од 04.12.2021. године.

Почетни део уџбеника обухвата: *Реч ауторки, Путоказ и Садржај*. Уџбеник обухвата седам тематских целина: *Осцилаторно и таласно кретање, Светлосне појаве, Електрично поље, Електрична струја, Магнетно поље, Елементи атомске и нуклеарне физике и Физика и савремени свет*. Уџбеник садржи и *Речник непознатих појмова* и *Списак коришћене литературе*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- На 2. стр. у уводном делу недостаје број решења као и подаци о каталогизацији и пасус о забрани умножавања. Такође, недостаје текст код тиража.
- На 3.стр. у уводној речи реч **вельо** треба изменити у **велї**.
- На 19.стр. на крају формуле треба ставити тачку, да се не пребацује у други ред.
- На 30.стр. реч **жемис**, треба изменити у **жеми**.
- На 30.стр. у реченици после речи регистровац треба ставити зарез.
- На 31.стр. реч **алуминиум** треба изменити у **алуминий**.
- На 32.стр. **шушчанє** треба изменити у **сущанє**.
- На 39.стр. реч **ходникох** треба изменити у **конкох**.
- На 43.стр. реч **зарйованє** треба правилно разделити (зар-йо-ва-нє).
- На 52.стр. реч **ласерску** треба правилно разделити (ла-сер-ску).
- На 56.стр. реч **конструованю** треба правилно разделити (кон-стру-о-ва-ню).

- На 56.стр. реч **зарйох** треба правильно розділити (зар-йох).
- На 65.стр. реч **Напомена** треба змінити у **Надпомнуце**.
- На 69.стр. реч **найчастейше** треба правильно розділити (най-час-тей-ше).
- На 71.стр. реч **виходзе** треба правильно розділити (виходд-зе).
- На 79.стр. у речениці Без огляду на положенє предмета треба ставити зарез.
- На 79.стр. реч **сиялица** треба змінити у **грушочка**.
- На 91.стр. **одвше** треба роздвоїти у **од вше**.
- На 94.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованя).
- На 99.стр. у наслову уместо тачке треба ставити **и**.
- На 103.стр. реч **алуминиюмова** треба змінити у **алуминийова**.
- На 103.стр. реч **алуминиюмовей** треба змінити у **алуминийовей**.
- На 103.стр. реч **спрам** треба змінити у **гу**.
- На 104.стр. реч **наелектризованє** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованє).
- На 111.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованя).
- На 112.стр. реч **наелектризованю** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованю).
- На 112.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованя).
- На 112.стр. реч **наелектризованє** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованє).
- На 115.стр. реч од **грома** треба виправити од **грому**.
- На 115.стр. реч оглядзе треба правильно розділити (огляд-зе)
- На 116.стр. реч **наелектризованьом** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованьом).
- На 117.стр. реч **штранґа** треба змінити у **штранґу**.
- На 118.стр. реч **индикцию** треба змінити у **инукцию**.

- На 119.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризов-ня).
- На 121.стр. реч **зрозмина** треба змінити у **зрозмирна**.
- На 127.стр. реч **наелектризовани** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризовани).
- На 129.стр. реч **огляд** треба змінити у **огляду**.
- На 136.стр. реч **циліндра** треба змінити у **циліндру**.
- На 141. **машини за райбанс шматок** треба змінити у **райбачки**.
- На 143.стр. после формуле треба ставити зарез да буде са десне стране, не у следећем реду.
- На 148.стр. реч претворює треба правильно розділити префікс од остатка речі (претворює).
- На 150.стр. реч **наелектризованс** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризов-не).
- На 155.стр. реч **катйони** треба правильно розділити (кат-йо-ни).
- На 155.стр. реч **видвойованя** треба правильно розділити (ви-дво-йо-ва-ня).
- На 155.стр. реч **лимуна** треба змінити у **лимуну** (два пута се понавља).
- На 156.стр. реч **дувачови** треба змінити у **надувачови**.
- На 157.стр. реч **преводни** треба змінити у **преводліви**.
- На 162.стр. реч **сиялици** треба змінити у **грушочки**.
- На 163.стр. реч **оцносц** треба исправити у **моцносц**.
- На 165.стр. реч **електромагнета** треба змінити у **електромагнету**.
- На 165.стр. реч **електромотора** треба змінити у **електромотору**.
- На 167.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованя).
- На 180.стр. реч **уверел** треба змінити у **прешвечел**.
- На 190.стр. реч **наелектризованя** треба правильно розділити префікс од остатка речі (на-електризованя).

- На 193.стр. у Периодном систему назив за елемент **Ag стриб** се не види цео назив, треба да буде **Ag стрибло**.
- На 193. стр. у Периодном систему назив за елемент **In инди** треба изменити у **In индий**.
- На 193.стр. у Периодном систему назив за елемент **Hg живе** треба изменити у **Hg жива**.
- На 197.стр. реч **наелектризовани** треба правилно разделити префикс од остатка речи (на-електризовани).
- На 202.стр. реч **зарйованє** треба правилно разделити (зар-йо-ванє).
- На 202.стр. реч **зарйованя** треба правилно разделити (зар-йо-ва-ня).
- На 202.стр. реч **алуминиумова** треба изменити у **алуминийова**.
- На 203.стр. реч **оглед** треба изменити у **огляд**.
- На 203.стр. реч **цилиндра** треба изменити у **цилиндру**.
- На 206.стр. реч **нєвойнови** треба изменити у **нєвойново**.
- На 218.стр. реч **напорами** треба изменити у **усиловносцами**.
- На 220.стр. реч **е-мисийна** вокал **е** треба пребацити у други ред, да гласи **позитрон-емисийна**.
- На 222.стр. испод слике реч **Флурени** треба изменити у **Фулерени**.
- На 223.стр. реч **найчистейши** треба правилно разделити (най-чис-тей-ши).
- На 225.стр. реч **зарйованя** треба правилно разделити (зар-йо-ваня).
- На 226.стр. реч **наелектризованих** треба правилно разделити префикс од остатка речи (на-електризованих).
- На 229.стр. реч, односно презиме **Конрад** треба правилно разделити (Кон-рад).
- На 229.стр. реч **наставю** треба изменити у **наставаю**.
- На 229.стр. реч **осцилацийох** треба правилно разделити (осцилаци-йох).

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Стручно мишљење о квалитету рукописа другог наставног средства - Физика 8, Збирка задатака са лабораторијским вежбама за осми разред основне школе

Извршена је анализа рукописа превода другог наставног средства *Физика 8*, Збирка задатака са лабораторијским вежбама, за осми разред основне школе, на русинском језику и писму, ауторке Марине Радојевић, издавача „Klett“ d. o. o., Београд.

Констатује се да је горе наведено друго наставно средство *Физика 8*, Збирка задатака са лабораторијским вежбама, за осми разред основне школе, превод другог наставног средства, исте ауторке, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача „Klett“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00256/2020-07.

Почетни део уџбеника обухвата: *Реч ауторки и Садржај*. Збирка задатака обухвата седам тематских целина: *Осцилаторно и таласно кретање, Светлосне појаве, Електрично поље, Електрична струја, Магнетно поље, Елементи атомске и нуклеарне физике и Лабораторијске вежбе*.

Показатељ 1 –Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке:

- На 2. стр. недостаје текст код тиража као и текст о забрани копирања.
- На 3.стр. **Физика 8** треба ставити у италик, да буде *Физика 8*.
- На 3.стр. **PISA (Programme for International Student Assessment)** треба ставити у италик, да буде *PISA (Programme for International Student Assessment)*.
- На 6.стр. реч **демонстовац** треба изменити у **демонстровац**.
- На 6.стр. реч **ровноважног** треба изменити у **ровноваговог** (два пута се понавља).

- На 8.стр. реч **рівноважного** треба изменити у **рівновагового**.
- На 9.стр. реч **рівноважного** треба изменити у **рівновагового** (три пута се понавља).
- На 10.стр. реч **рівноважного** треба изменити у **рівновагового**.
- На 10.стр. реч **рівноважне** треба изменити у **рівновагове**.
- На 11.стр. реч **рівноважним** треба изменити у **рівноваговим** (пет пута се понавља).
- На 12.стр. реч **рівноважне** треба изменити у **рівновагове**.
- На 12.стр. реч **рівноважного** треба изменити у **рівновагового**.
- На 13.стр. реч **рівноважним** треба изменити у **рівноваговим**.
- На 15.стр. реч **трансферзални** треба изменити у **трансверзални**.
- На 15.стр. реч **трансферзална** треба изменити у **трансверзална**.
- На 15.стр. реч **трансферзална** треба изменити у **трансверзална**.
- На 15.стр. реч **трансферзалней** треба изменити у **трансверзалней** (два пута се понавља)..
- На 18.стр. реч **виолини** треба изменити у **гушлі**.
- На 18.стр. реч **виолина** треба изменити у **гушля**.
- На 19.стр. реч **трансферзални** треба изменити у **трансверзални**.

- На 20.стр. реч **фетуса** треба изменити у **фетусу**.
- На 21.стр. реч **периода** треба изменити у **периоду**.
- На 22.стр. реч **ровноважног** треба изменити у **ровноваговог** (два пута се понавља).
- На 23.стр. реч **шейталову** треба изменити у **шейталове**.
- На 24.стр. реч **ровноважне** треба изменити у **ровновагове** (два пута се понавља).
- На 24.стр. реч **ровноважним** треба изменити у **ровноваговим**.
- На 25.стр. реч **ровноважне** треба изменити у **ровновагове** (два пута се понавља).
- На 25.стр. реч **ровноважним** треба изменити у **ровноваговим**.
- На 25.стр. реч **трансферзална** треба изменити у **трансверзална**.
- На 29.стр. реч **периода** треба изменити у **периоду**.
- На 31.стр. реч **надолу** треба изменити **на долу**.
- На 32.стр. реч **сцерачи** треба изменити у **сцераче** (три пута се понавља).
- На 32.стр. реч **автомобила** треба изменити у **автомобилу**.
- На 33.стр. реч **притвердзена** треба изменити у **причверсцена**.
- На 34.стр. реч **ровноважне** треба изменити у **ровновагове** (два пута се понавља).
- На 35.стр. реч **трансферзалней** треба изменити у **трансверзалней**.

- На 35.стр. реч **рівноважне** треба изменити у **рівновагове**.
- На 39.стр. реч **фетуса** треба изменити у **фетусу**.
- На 40.стр. реч **простора** треба изменити у **простору**.
- На 44.стр. реч **циня** треба изменити у **циню** (два пута се понавља).
- На 45.стр. реч **спрам** треба изменити у **гу**. Тиме се мења и део те реченице, треба да гласи: обрацел папер гу жвератку.
- На 52.стр. реч **папера** треба изменити у **паперу**.
- На 58.стр. реч **циня** треба изменити у **циню** (два пута се понавља).
- На 59.стр. треба ставити само један знак питања.
- На 65.стр. реч **преламовая** треба изменити у **преламованя**.
- На 69.стр. реч **циня** треба изменити у **циню**.
- На 70.стр. реч **рівноважного** треба изменити у **рівновагового**.
- На 73.стр. реч **бешеда** треба изменити у **слово**.
- На 84.стр. реч **алуминиюмовей** треба изменити у **алуминийовей**.
- На 98.стр. реч **наліво** треба изменити у **на ліво**.
- На 98.стр. реч **направо** треба изменити у **на право**.

- На 118.стр. реч **греячи** треба изменити у **греяче**.
- На 119.стр. реч **биорозкладаючим** треба изменити у **биорозбудовуючим**.
- На 128.стр. реч **Генератори** треба изменити у **Генераторе**.
- На 130.стр. реч **алуминиумового** треба изменити у **алуминийового**.
- На 155.стр. **Упрекосц тому** треба изменити у **Без огляду**.
- На 155.стр. реч **не можливе** треба изменити у **неможливе**.
- На 157.стр. реч (испод слике) **магнета** треба изменити у **магнету**.
- На 161.стр. реч **догоре** треба изменити у **до горе**.
- На 161.стр. реч **додолу** треба изменити у **до долу**.
- На 167.стр. **ма смисел** треба изменити у **унапрямени**.
- На 168.стр. реч **интензитета** треба изменити у **интензитету**.
- На 174.стр. реч **пречніка** треба изменити у **пречніку**.
- На 180.стр. у Периодном систему назив за елемент **Ag стриб** се не види цео назив, треба да буде **Ag стрибло**.
- На 180. стр. у Периодном систему назив за елемент **In индиі** треба изменити у **In индий**.
- На 180.стр. у Периодном систему назив за елемент **Hg живе** треба изменити у **Hg жива**.
- На 189.стр. реч **изотопа** треба изменити у **изотопу**.

- На 203.стр. реч **електричне** треба правилно разделити (електрич-не).
- На 209.стр. реч **волтметер** треба правилно разделити (волт-метер).
- На крају Збирке су остале две празне странице.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.